

POATE CINEVA SĂ CULEAGĂ FRUCTELE ÎNAINTE SĂ PLANTEZE
POMII? DE CE AR TREBUI MANAGERII UNIVERSITĂȚILOR DIN
ROMÂNIA SĂ REFLECTEZE MAI DES LA „MODELUL CHINEI” /
CAN SOMEONE REAP THE FRUIT BEFORE PLANTING THE TREES?
WHY SHOULD ROMANIAN UNIVERSITY MANAGERS REFLECT
MORE OFTEN ABOUT THE CHINA MODEL

Ovidiu Gherasim-Proca¹

Abstract:

Over the years, as the all-encompassing processes of globalization and neoliberalization unfolded, the Popular Republic of China increasingly deepened its developmental policies intended to increase its technological and economic competitiveness. Chinese universities experimented with various forms of managerial techniques imported from the West, including those inspired by the neoliberal ideology. Their achievements in the field of tertiary education were so impressive that they easily became a source of inspiration for neoliberal managers aspiring to „excellence” all around the world. On the other hand, in post-socialist Europe, stuck in an unsatisfying and unfulfilled search for ideal neoliberal productivity models, Romanian university managers are still obsessing with pushing their institutions among the ones listed by the Academic Ranking of World Universities (ARWU), while many Romanian researchers are seeking to publish in Chinese journals. Some of them look up with envy to the generous incentives that Chinese public universities are providing in order to increase their publication output. However, the interest for debating or critically understanding the governance behind all these trends is barely visible. More often than not, researchers and experts alike are happy to believe that their academic work has nothing to do with politics or ideology. Few are questioning the political bases of neoliberal reforms at home, and even fewer are trying to find out more about what really happens in China. In this paper I will try to incite questions or working hypotheses about the ideology of neoliberal competitiveness, encouraging Romanian readers to reflect upon issues and debates informed by the prestige-driven university reforms experimented over the last three decades by the Popular Republic of China. Also, the paper will provide some useful bibliographical suggestions for those who want to dive deeper and better understand recent policy directions adopted by the Communist Party of China in this field.

Keywords: neoliberalism, evaluation, university reform, developmental policy, Popular Republic of China, Communist Party of China

¹ Lecturer at Alexandru Ioan Cuza University of Iași, Faculty of Philosophy, Social and Political Sciences, Department of Political Science, International Relations and European Studies; e-mail: gherasim_o@yahoo.com.

De-a lungul anilor, pe măsură ce procesele atotcuprinzătoare de globalizare și neoliberalizare au avansat, Republica Populară Chineză și-a aprofundat din ce în ce mai mult politicile de dezvoltare menite să-i sporească competitivitatea tehnologică și economică. Deschiderea strategică către investiții străine a fost însoțită de reforme atent planificate în învățământul superior, cu scopul de a facilita adoptarea de noi tehnologii și practici manageriale tot mai eficiente din așa-numitele „economii capitaliste dezvoltate”. Universitățile chineze au experimentat diferite tehnici manageriale importate din Occident, inclusiv cele inspirate de ideologia neoliberală. Realizările lor în domeniul învățământului terțiar au fost atât de impresionante încât au devenit curând o sursă de inspirație pentru managerii neoliberali care aspiră la „exelență” din întreaga lume. „Clasamentul Shanghai” a dat un nou impuls industriei internaționale a evaluării sprijinite de către stat și practicii cercetării centrate pe publicare, provocând admirație în rândul experților și critici numeroase în rândul oamenilor de știință.

Pe de altă parte, în Europa post-socialistă, blocați într-o căutare nesatisfăcătoare și neîmplinită a modelelor ideale de productivitate neoliberală, managerii universitari români sunt obsedați să-și propulseze instituțiile (Direcția Comunicare și Relații Publice a Universității Babeș-Bolyai, 2020; C.I., 2020) printre cele enumerate în „Clasamentul Shanghai” (Academic Ranking of World Universities), în timp ce cercetătorii români preocupați să acumuleze capital de prestigiu internațional prin intermediul Scopus publică intensiv în reviste chineze (Hladchenko & Moed, 2021, p.11). Unii dintre aceștia privesc cu invidie la stimulentele generoase pe care universitățile publice chineze le-au oferit pentru a-și crește producția de publicații științifice. Cu toate acestea, interesul pentru dezbaterile sau înțelegerea critică a guvernantei din spatele tuturor acestor tendințe este abia vizibil. De obicei, cercetătorilor și experților le place să creadă că munca lor academică nu are nicio legătură cu politica sau ideologia. Puțini pun la îndoială bazele politice ale reformelor neoliberale din România și chiar mai puțini încearcă să afle mai multe despre ceea ce se întâmplă cu adevărat în China. În această lucrare voi încerca să incit la formularea de întrebări sau ipoteze de lucru referitoare la ideologia neoliberală a competitivității, încurajând cititorii români să reflecteze asupra problemelor și dezbaterilor pe care le-au inspirat reformele universitare orientate către prestigiu experimentate în ultimele trei decenii de Republica Populară Chineză.

Articolul de față nu urmărește să formuleze concluzii definitive, o teorie aprofundată sau o comparație riguroasă, ci doar să contribuie la facilitarea apariției unui cadru de dezbateri realist, cât mai cuprinzător, pentru confruntările de idei recurente referitoare la reformarea cercetării universitare în România. De altfel, el a fost inspirat cu precădere de observarea opiniilor exprimate în diverse ocazii de către profesorii, cercetătorii și managerii din

Universitatea Alexandru Ioan Cuza cu privire la nevoia creșterii producției de publicații științifice.

Reformarea evaluării cercetării universitare în China

În februarie 2020, Ministerul Educației și Ministerul Științei și Tehnologiei din Republica Populară Chineză au emis o serie de instrucțiuni referitoare la utilizarea indicatorilor de productivitate în publicarea de articole științifice, în scopul de a restabili pe temeuri adecvate procedurile de evaluare a cercetării în instituțiile de învățământ superior. Este vorba de două documente de politică publică intitulate sugestiv: „Unele măsuri referitoare la eliminarea orientării negative de tipul «numai articole» în evaluarea științei și tehnologiei” și „Unele sugestii referitoare la reglementarea utilizării articolelor SCI în învățământul superior și stabilirea unei orientări corecte în materie de evaluare” (Huang et al., 2021, p. 305; Tao, 2020). Ambele aduc în discuție caracterul nociv al reducerii activităților de evaluare a cercetării exclusiv sau predominant la indicatori referitori la publicarea în reviste cu factori de impact, propunând trei mari direcții de acțiune – capabile să refacă „spiritul științific, calitatea inovării și contribuția publică” și să „promoveze reîntoarcerea universităților la scopurile lor originare” – pe care Lin Zhang și Gunnar Sivertsen (2020, p. 1) le rezumă în felul următor:

1. *Abandonarea „cultului Scientific Citation Index”.* Indicatorii bazați pe Web of Science nu vor mai fi aplicați direct în evaluare și finanțare la nici un nivel. Va fi stabilit un index de citare cu caracteristici chineze și influență internațională.
2. *Trecerea de la indicatori statistici la peer review.* Un nou accent pe noutate, valoare științifică, integritatea cercetării, potențialul de inovare și rezultatele societale potențiale va înlocui orientarea „numai articole” în evaluarea de grup (*panel evaluation*). Publicațiile vor fi prezentate pentru analiză ca un set limitat de „lucrări reprezentative” cu relevanță explicită pentru evaluare. Numărul de publicații și factorii de impact ai jurnalelor nu vor mai conta.
3. *O nouă prioritate dată relevanței locale.* Va fi încurajată publicarea în reviste științifice de înaltă calitate din China și dezvoltarea unor astfel de reviste va fi sprijinită.

Noile propuneri implică folosirea de criterii de evaluare diferențiate (care să limiteze drastic utilizarea factorilor de impact ai revistelor și a numărului de articole în reviste incluse în Web of Science sau Scopus drept indicator fundamental al contribuției la progresul cunoașterii), monitorizarea calității revistelor naționale și internaționale prin intermediul unor liste selective, un management riguros al costurilor publicării, care va face mai dificilă plata

taxelor de publicare din fonduri publice în cazul în care acestea depășesc suma de 20000 RMB (aproximativ 13500 RON). Costurile care depășesc această limită ar urma să fie acoperite doar cu aprobarea unei comisii de experți care vor judeca utilitatea concretă a contribuției prezentate în articol. De asemenea, acoperirea costurilor de publicare nu ar fi posibilă pentru jurnalele care apar în listele oficiale de avertizare, universitățile ar trebui să auditeze însăși necesitatea publicării articolelor, iar folosirea motivării financiare cu ajutorul primelor și premiilor în scopul creșterii numărului de publicații va fi descurajată (Tao, 2020; Mallapaty, 2020).

În privința efectelor anticipate ale acestor măsuri, este de așteptat ca ele să ducă la scăderea numărului de articole publicate în revistele științifice de limbă engleză, la reducerea numărului de articole publicate în reviste științifice de calitate îndoielnică sau minoră, la creșterea numărului de articole publicate în jurnalele naționale (o treime din totalul articolelor ar trebui să fie orientate către acestea) și în limba chineză (Tao, 2020a).

Care ar fi rațiunile politice din spatele acestei schimbări? Este puțin probabil ca ea să fie legată de restrângerea libertății academice prin cenzură și autocenzură. Este adevărat că sistemul de publicare național, finanțat de stat, implică un grad ridicat de control ideologic direct (Wang et al., 2021). Totuși, autorii vor putea să publice în continuare în orice tip de jurnal, dar fără să fie recompensați pentru asta, iar controlul ideologic asupra vieții academice exercitat de Partidul Comunist Chinez a funcționat eficient și până acum, indiferent de tipul revistelor științifice utilizate de cercetători pentru publicarea articolelor.

Ar putea să fie vorba de o reacție pragmatică de ordin economic față de războiul comercial izbucnit între SUA și China în 2018 (Kuo, 2018)? Această ipoteză nu poate fi ignorată. Într-adevăr, este cunoscut faptul că piața publicațiilor științifice este dominată de câteva state occidentale către care managerii canalizează fonduri publice, prin intermediul producției de publicații științifice, în scopul de a obține poziții de prestigiu cât mai înalte în clasamentele internaționale. Politicile comerciale ale companiilor care centralizează activitățile de editare și publicare sunt foarte inechitabile în raport cu statele ce finanțează cercetările comunicate prin intermediul articolelor științifice (Martin Hagve, 2020; Tennant, 2020; Lynch, 2015, p. 7). Pe parcursul deceniului precedent instituțiile academice din Republica Populară Chineză au devenit cea mai mare sursă de publicații științifice la nivel mondial (Tollefson, 2018). De asemenea, venind în întâmpinarea protestului moral al cercetătorilor, China s-a angajat în susținerea sistemului de publicare *open access* (Schiermeier, 2018). Chiar și așa, mai mult de jumătate din totalul articolelor științifice publicate în reviste „internaționale” apar în reviste aflate în proprietatea unor editori din Olanda, Marea Britanie și SUA, iar universitățile din China, contribuitori majori în Scopus și Web of Science, se găsesc în situația de a plăti costurile exagerate ale

abonamentelor instituționale pentru a-și accesa propriile contribuții (Zhang & Sivertsen, 2020, p. 2). Pentru anul 2019, Journal Citation Reports indica un număr de 4135 de reviste științifice și 470953 articole atribuite Statelor Unite ale Americi, față de 221 reviste științifice și 497802 articole atribuite Republicii Populare Chineze (Huang et al., 2021, p. 303). Dat fiind că SUA apar astfel ca un mare exportator de servicii editoriale iar China ca un mare importator de astfel de servicii, este limpede că descurajarea creșterii obsesive a numărului de articole poate avea funcția unui mijloc de retaliere comercială.

Totuși, măsurile în discuție au o motivație strategică mai amplă. Ea se înscrie într-o direcție de consolidare a progresului înregistrat de universitățile publice din China, de autonomizare și de orientare a beneficiilor dezvoltării educaționale către nevoile naționale și locale. Concepția protectivă referitoare la interesele economice naționale, armonia socială, reducerea inegalității și in justiției sociale sau obiectivul sporirii factorilor de producție până la nivelul asigurat de statele capitaliste și chiar depășindu-l, ca o garanție a realizării „socialismului cu caracteristici chineze”, sunt elemente programatice esențiale pentru Partidul Comunist Chinez. Republica Populară Chineză este condusă de un partid comunist energic, care nu a renunțat niciodată să își justifice politicile prin teoria și practica marxist-leninistă (Mitter & Johnson, 2021), iar asta face parte din istoria succeselor sale recente, chiar dacă ele au fost obținute prin deschiderea către capitalul global și printr-o economie socialistă de piață extrem de ofertantă pentru antreprenori. Din ce în ce mai frecvent, oficialii partidului arată, într-un mod mai mult sau mai puțin direct, că adoptarea unor tehnici manageriale neoliberales și a unor relații de producție capitaliste nu reprezintă un scop în sine. Grija pentru independența, consolidarea statului și evitarea crizelor rămân însă o preocupare constantă a oficialilor chinezi. Se poate argumenta convingător că ea a crescut după 2012, ca urmare a revirimentului ideologic generat de Xi Jinping. De altfel, reformele recente au fost anticipate încă din anul 2016 într-una dintre cuvântările Secretarului General Xi Jinping care îi îndemna pe oamenii de știință chinezi să publice cele mai bune lucrări în patria lor, „pentru a aduce beneficii societății locale” (Huang et al., p. 301).

Pe de altă parte, reformele recente atestă fortificarea criteriilor de performanță în concordanță cu aspirațiile de leadership global în materie de inovare științifică ale Chinei. Ideea că munca intelectuală și punerea cunoașterii în slujba progresului social trebuie să fie recompensate nu a fost negată².

² Ea este într-o oarecare măsură legată chiar de momentele cheie ale deschiderii economice inițiate de Deng Xiaoping, când combaterea a curentului antiintelectualist care se instalase în universități în timpul Revoluției Culturale (1966-1976) devenise o prioritate, iar autoritățile accentuau nevoia cultivării expertizei tehnico-științifice în beneficiul țării. A se vedea cuvântarea rostită de Deng Xiaoping la forumul lucrătorilor din domeniile științei și învățământului, la 8 august 1977: „Unii tovarăși au propus

Combaterea efector negative ale goanei după simboluri ale prestigiului și recompense financiare implică, printre altele, o creștere a calității cercetării, deoarece, așa cum s-a întâmplat și în alte state în care au funcționat instrumente similare de control managerial, ceea ce autoritățile chineze desemnează drept patologia „exclusiv articole, exclusiv titluri, exclusiv diplome și exclusiv premii” a dus la degradarea ethosului științific și la abateri numeroase de la principiile de integritate (Li Tang, 2019; Xie et al., 2014, p. 9441; Xiaochun & Dan, 2007). Din acest punct de vedere, revizuirea orientării de politică publică la care ne referim se înscrie pe traiectoria unor inițiative similare (Zhang & Sivertsen, 2020, p. 2), precum Manifestul de la Leiden cu privire la evaluarea cercetării (2015) sau Politica Uniunii Europene pentru Cercetare și Inovare Responsabilă (2020).

Asimilarea de cunoaștere tehnico-științifică și creșterea economică accelerată

Dincolo de tezele doctrinare sau critica managerialismului productivist steril, aspirațiile de leadership global în domeniul cercetării și preocuparea pentru menținerea unui ritm de dezvoltare economico-socială rapid sunt necesități impuse de însăși structurile economice create în ultimele două decenii. După cum remarcă Race MoChridhe (2021, p. 118), între 2000 și 2016 China și-a dublat personalul profesoral și și-a triplat numărul de cercetători, iar în prezent creează de două ori mai mulți absolvenți decât Statele Unite, ceea ce înseamnă că, pur și simplu, ea creează personalul științific de care are nevoie într-un ritm mult mai alert decât poate crea vorbitori de limbă engleză.

Conform estimărilor Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, procentul cheltuielilor brute destinate cercetării-dezvoltării în China raportat la Statele Unite a crescut de la 5% în 1991, la 44% în 2010, China crescând investițiile în domeniu cu aproximativ 20% anual pe măsură că produsul intern brut al țării a continuat să crească, în consonanță cu linia strategică a echilibrului dinamic cunoaștere-producție pe care un document oficial din 1982 îl explica în felul următor: „Dezvoltarea economică trebuie să se fondeze pe știință și tehnologie; Știința și tehnologia trebuie să fie orientată către deservirea dezvoltării economice” (Xie et al., 2014, p. 9439).

instituirea sistemului de premii și penalizări. Este, de asemenea, o sugestie bună, dar aş completa-o puțin, precizând că accentul trebuie pus pe stimulente, pe premiere. Sunt oameni care au obținut succese notabile în activitatea de cercetare științifică și au adus contribuții reale în beneficiul țării noastre. Trebuie ori nu să fie stimulați? Eu sunt de părere că da. Cei care se lasă absorbiți de activitatea de cercetare științifică și muncesc din greu trebuie să fie stimulați” (Xiaoping, 1987, p. 43).

Cheltuielile guvernamentale destinate educației au crescut de la 2,35% din PIB în 1995 la 4,26% din PIB în 2015, partea din acestea destinată învățământului terțiar variind între 14% și 22.8%. Universitățile s-au dezvoltat vertiginos după 1998, la nivelul anului 2018 China înregistrând cea mai mare rată de înscriere în învățământul universitar la nivel mondial. La nivelul anului 2015, 40,41 milioane de studenți erau înscriși în diverse instituții de învățământ terțiar, acestea absorbind aproximativ 40% din cohorta demografică eligibilă a tinerilor cu vârste între 18 și 22 ani. În 2016, China avea 2879 de instituții de învățământ superior, 2137 dintre acestea fiind de stat (Jacob et al., 2018, p. 65-66).

Deschiderea către Occident a însemnat și încurajarea mobilităților de studiu în străinătate, astfel încât formarea profesională dobândită peste hotare să ajute la captarea rapidă a cunoașterii tehnice din țările cu un avans tehnico-științific considerabil față de China. Absolvenții universităților occidentale au fost, de asemenea, motivați să se întoarcă în țară, astfel încât a devenit un fapt obișnuit ca pentru a obține un post de universitar într-una dintre universitățile mari să fie nevoie de un doctorat obținut în străinătate. Influența informală a culturii universitare americane a crescut enorm, iar modelele occidentale au început să fie imitate necritic și compulsiv (Frenkiel, 2011, p. 136).

Câteva reforme succesive au încurajat prin investiții publice masive sincronizarea cu lumea științifică occidentală și au contribuit la importul rapid de practici de evaluare neoliberale, în special la concentrarea alocărilor de fonduri în funcție de *output*-ul de publicații incluse în Science Citation Index (Web of Science).

Pentru instituțiile de învățământ superior, guvernul a lansat Proiectul 211 în 1995 în scopul de a actualiza capacitățile de cercetare a aproximativ 100 de universități, în valoare de aproximativ 2.2 miliarde de dolari SUA în prima fază a acestuia, din 1996 până în 2000. Proiectul 211 a fost urmat în 1998 de un program chiar mai ambițios; Proiectul 985, dedicat construirii universităților de renume mondial, de elită, în China. Guvernul a furnizat o finanțare generoasă și a sporit-o în timp pentru acele universități selecționate care au fost sprijinite prin Proiectul 985. Universitatea din Beijing și Universitatea Tsinghua, de exemplu, au primit fiecare aproximativ 300 de milioane de dolari în prima fază, 1999-2001, cu un nivel de finanțare care a crescut de mai mult de două ori în 10 ani (Xie et al., 2014, p. 9439).

Experimentele manageriale extreme care au însoțit aceste investiții substanțiale nu au fost lipsite de contestări și dezbateri. Așa-numita „Reformă Beida”, o restructurare a personalului inițiată în 2003 la Universitatea din Beijing (Beida) în scopul de a crea un climat profesional ultracompetitiv, care să amplifice valorile indicatorilor de productivitate în termeni de publicații internaționale, a primit numeroase critici din partea profesorilor chinezi. Multe

dintre ele intră în seria argumentelor tipice formulate de membrii corpului academic al universităților occidentale care deplâng pierderea treptată a autonomiei ca urmare a implementării politicilor neoliberale. Ele indicau vacuitatea conceptului de „universitate de renume mondial” (*world-class university*) sau opoziția dintre misiunea publică a universităților și principiile manageriale ce imită competiția de piață, insecuritatea statutului profesional al cadrelor tinere și reducerea la o formalitate a democrației universitare (Kewen, 2004; Nan, 2004). Unele reflecții critice evidențiau natura progresului cunoașterii și caracterul șubred și nesatisfăcător al strategiei de a investi mai mult în „culegerea fructelor” (prin atragerea talentelor din străinătate) decât în „plantarea pomilor”, așadar în cultivarea unui mediu universitar motivant, capabil să identifice și să dezvolte talente (Yang, 2005).

Dezbaterile despre ostilitatea tendințelor managerialiste neoliberale față de mediul social local au avut o reiterare emblematică recent, când au apărut numeroase critici în spațiul public online referitoare la faptul că un raport științific ce prezenta rezultate timpurii în ceea ce privește evoluția infecțiilor cu Coronavirus în Wuhan au ajuns să apară într-o revistă străină în limba engleză la 29 ianuarie 2020, înainte ca specialiștii și publicul din China să fie informat despre rezultatele consemnate în acesta. Aceasta a creat o dezbatere mai largă despre necesitatea ca anumite tipuri de rezultate științifice să fie mai întâi publicate în revistele științifice naționale și abia apoi în cele internaționale (Zhang & Sivertsen, 2020, p. 5).

Concluzii

În fine, iată câteva posibile răspunsuri la întrebările sugerate în titlul acestui articol. În primul rând, Republica Populară Chineză a experimentat intens în materia reformelor universitare și a demonstrat deja că poate imita cu succes și realizări deosebite stilul de lucru și competițiile pentru prestigiu create de piața universitară occidentală, găsindu-se adesea în postura de a influența semnificativ chiar obiectivele activiștilor, experților și managerilor neoliberali din Europa sau America de Nord. Nu cred că există vreun obiectiv la care visează managerii universităților din România care să nu fi fost pus în practică de omologii lor din China și supus criticii de către comunitatea academică locală în perioada 1989-2021. Cunoașterea direcțiilor de politică publică adoptate de către autoritățile chineze ar putea ajuta pe managerii și experții români să depășească desincronizarea istorică față de fluxul de idei global, desincronizare care îi face să imite tendințele internaționale majore cu stângăcie, deformat, sau abia atunci când ele au fost deja depășite. În plus, reflecția cu privire la bazele politice și economice ale reformelor universitare desfășurate în China, într-un regim politic definit de principiile statului

marxist-leninist, este un bun exercițiu de conștientizare a bazelor ideologice ale organizării universitare în genere.

În al doilea rând, în opoziție cu exemplul României postcomuniste, unde principalele valori de reforme destinate deschiderii universităților către piața internațională – adoptarea Programului Bologna (1999), respectiv adoptarea Legii nr. 1 din 2011, Legea educației naționale (2011)³ – au fost însoțite de politici autosubversive de austeritate bugetară, modelul Republicii Populare Chineze sugerează că, pentru statele în curs de dezvoltare care adoptă tehnicile de management occidentale orientate către competiția internațională, rezultatele excepționale în planul cercetării și inovării nu pot fi obținute în absența unui sprijin financiar ferm, de lungă durată, fondat pe organizare, planificare și investiții publice susținute, așadar în absența unei strategii economice protective de dezvoltare industrială și socială. Dezvoltarea universităților și dezvoltarea economică depind una de cealaltă și se consolidează reciproc. Inovația și progresul cunoașterii la nivel colectiv nu pot fi explicate de mitologia talentului individual excepțional, fie el românesc sau de orice altă identitate etnică. În contextul amplificării competiției internaționale și a creșterii rivalităților comerciale create de accelerarea globalizării, este greu de conceput cum ar putea să devină funcțională și competitivă cercetarea universitară acolo unde politicile orientate către dezvoltare sunt substituite de simpla credință că aceasta va apărea de la sine într-un timp scurt, doar prin forța creatoare a libertății individuale. Din nefericire, așa cum știm că nu poți să culegi fructele dintr-o livadă înainte să plantezi pomii, știm și că se va găsi întotdeauna cineva care să susțină contrariul, din naivitate sau pentru că speră la un câștig facil, fondat pe promisiuni fără acoperire. Urmărind exemplul Chinei, devine și mai evident faptul că dezindustrializarea, emigrația masivă a populației active, polarizarea politică și sărăcia fiscală a statului nu pot constitui baza pentru progrese semnificative în planul educației și cercetării, nu pot crea condițiile materiale pentru edificarea și întreținerea unui sistem educațional eficace, nici pentru atragerea talentelor.

Bibliografie

1. C.I. (2020, June 29). Universitățile românești—Apariții răzlețe în clasamentele Shanghai Ranking, după materiile de studiu / Babeș-Bolyai—Cele mai multe

³ Într-un mod contradictoriu dar în perfectă consonanță cu modelul nesustenabil de creștere dependentă ce caracterizează economia României postcomuniste și convulsiile spectaculoase ale vieții politice, simultan cu stimularea constantă a competiției pentru fondurile publice cu ajutorul indicatorilor bibliometrici, învățământul universitar românesc a înregistrat o scădere generală a finanțării publice după aderarea la Uniunea Europeană, revenind abia în 2019 în apropierea nivelului din 2019, timp în care numărul studenților a scăzut în ritm accelerat și s-a înregistrat o scădere a personalului academic (Ionescu, 2021).

- aparitii. *Edupedu.ro*. <https://www.edupedu.ro/universitatile-romanesti-aparitii-razlete-in-clasamentele-shanghai-ranking-dupa-materiile-de-studiu-babes-bolyai-c-ele-mai-multe-aparitii/>
2. Deng Xiaoping. (1987). Câteva opinii despre activitatea din domeniile științei și învățământului. Cuvântare la forumul lucrătorilor din domeniile științei și învățământului—8 august 1977. In *Opere alese* (p. 43). Editura Politică.
 3. Direcția Comunicare și Relații Publice a Universității Babeș-Bolyai. (2020, August 15). *UBB este singura universitate a țării prezentă în prestigiosul clasament Shanghai al universităților lumii*. NEWSUBB. <https://news.ubbcluj.ro/ubb-este-singura-universitate-a-tarii-prezenta-in-prestigiosul-clasament-shanghai-al-universitatilor-lumii/>
 4. Frenkiel, É. (2011). Preliminary Remarks Concerning the Situation of Chinese Academics. *Critique internationale*, 50(1), 129–144.
 5. Hagve, M. (2020). The money behind academic publishing. *Tidsskrift for Den Norske Laegeforening: Tidsskrift for Praktisk Medicin, Ny Raekke*, 140(11). <https://doi.org/10.4045/tidsskr.20.0118>
 6. Hladchenko, M., & Moed, H. F. (2021). The effect of publication traditions and requirements in research assessment and funding policies upon the use of national journals in 28 post-socialist countries. *Journal of Informetrics*, 15(4). <https://doi.org/10.1016/j.joi.2021.101190>
 7. Huang, Y., Li, R., Zhang, L., & Sivertsen, G. (2021). A comprehensive analysis of the journal evaluation system in China. *Quantitative Science Studies*, 2(1), 300–326. https://doi.org/10.1162/qss_a_00103
 8. Ionescu, C. (2021, April 30). Finanțarea publică pentru universitățile românești a reatins în 2020 nivelul din 2008, când a început prăbușirea / Creșterea s-a suprapus unei scăderi abrupte a numărului de studenți și profesori—Analiză europeană. *Edupedu.ro*. <https://www.edupedu.ro/finantarea-publica-pentru-universitatile-romanesti-a-reatins-in-2020-nivelul-din-2008-cand-a-inceput-prabusirea-cresterea-s-a-suprapus-unei-scaderi-abrupte-a-numarului-de-studenti-si-prof-esori-an/>
 9. Jacob, W. J., Mok, K. H., Cheng, S. Y., & Xiong, W. (2018). Changes in Chinese higher education: Financial trends in China, Hong Kong and Taiwan. *International Journal of Educational Development*, 58, 64–85. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2017.03.006>
 10. Kewen, S. (2004). The Beida Reform. *Chinese Education & Society*, 37(6), 60–70. <https://doi.org/10.1080/10611932.2004.11031668>
 11. Lynch, K. (2015). Control by numbers: New managerialism and ranking in higher education. *Critical Studies in Education*, 56(2), 190–207.
 12. Mallapaty, S. (2020). China bans cash rewards for publishing papers. *Nature*, 579(7797), 18–18. <https://doi.org/10.1038/d41586-020-00574-8>
 13. Mitter, R., & Johnson, E. (2021, May 1). What the West Gets Wrong About China. *Harvard Business Review*. <https://hbr.org/2021/05/what-the-west-gets-wrong-about-china>
 14. MoChridhe, R. (2021). The Hidden Language Policy of China’s Research Evaluation Reform. In S. Kehoe & G. Wielander (Eds.), *Cultural China 2020: The Contemporary China Centre Review* (pp. 117–121). University of Westminster Press.

15. Nan, L. (2004). Why Do They Criticize Beida's Reform? *Chinese Education & Society*, 37(6), 71–84. <https://doi.org/10.1080/10611932.2004.11031677>
16. Qingnian, X., & Yinghua, C. (2020). The Reconstruction of the University Academic Committee System and Government Regulation. *Chinese Education & Society*, 53(4), 198–211. <https://doi.org/10.1080/10611932.2020.1823805>
17. Schiermeier, Q. (2018). China backs bold plan to tear down journal paywalls. *Nature*, 564(7735), 171–172. <https://doi.org/10.1038/d41586-018-07659-5>
18. Tang, L. (2019). Five ways China must cultivate research integrity. *Nature*, 575(7784), 589–591. <https://doi.org/10.1038/d41586-019-03613-1>
19. Tao, T. (2020, February 27). New Chinese Policy Could Reshape Global STM Publishing. *The Scholarly Kitchen*. <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2020/02/27/new-chinese-policy-could-reshape-global-stm-publishing/>
20. Tao, T. (2020a, May 11). Chinese Publishers React to New Policies on Research Evaluation. *The Scholarly Kitchen*. <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2020/05/11/chinese-publishers-react-to-new-policies-on-research-evaluation/>
21. Tennant, J. P. (2020). Web of Science and Scopus are not global databases of knowledge. *European Science Editing*, 46, 1-3. <https://doi.org/10.3897/e51987>
22. Tollefson, J. (2018). China declared world's largest producer of scientific articles. *Nature*, 553(7689), 390–390. <https://doi.org/10.1038/d41586-018-00927-4>
23. Wang, J., Halfman, W., & Zwart, H. (2021). The Chinese scientific publication system: Specific features, specific challenges. *Learned Publishing*, 34(2), 105–115. <https://doi.org/10.1002/leap.1326>
24. Xiaochun, W., & Dan, J. (2007). Scientific and Ethical Reflections on Academic Corruption in Universities: On the Science Research Evaluation System in China's Universities. *Chinese Education & Society*, 40(6), 67–76. <https://doi.org/10.2753/CED1061-1932400610>
25. Xie, Y., Zhang, C., & Lai, Q. (2014). China's rise as a major contributor to science and technology. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 111(26), 9437–9442. <https://doi.org/10.1073/pnas.1407709111>
26. Yang, G. (2005). The Beida Reform Follows the Example of “Peach Pickers” but Should Spend More Time “Planting Peach Trees.” *Chinese Education & Society*, 38(1), 75–79. <https://doi.org/10.1080/10611932.2005.11031682>
27. Zhang, L., & Sivertsen, G. (2020). The New Research Assessment Reform in China and Its Implementation. *Scholarly Assessment Reports*, 2(1), 3. <https://doi.org/10.29024/sar.15>